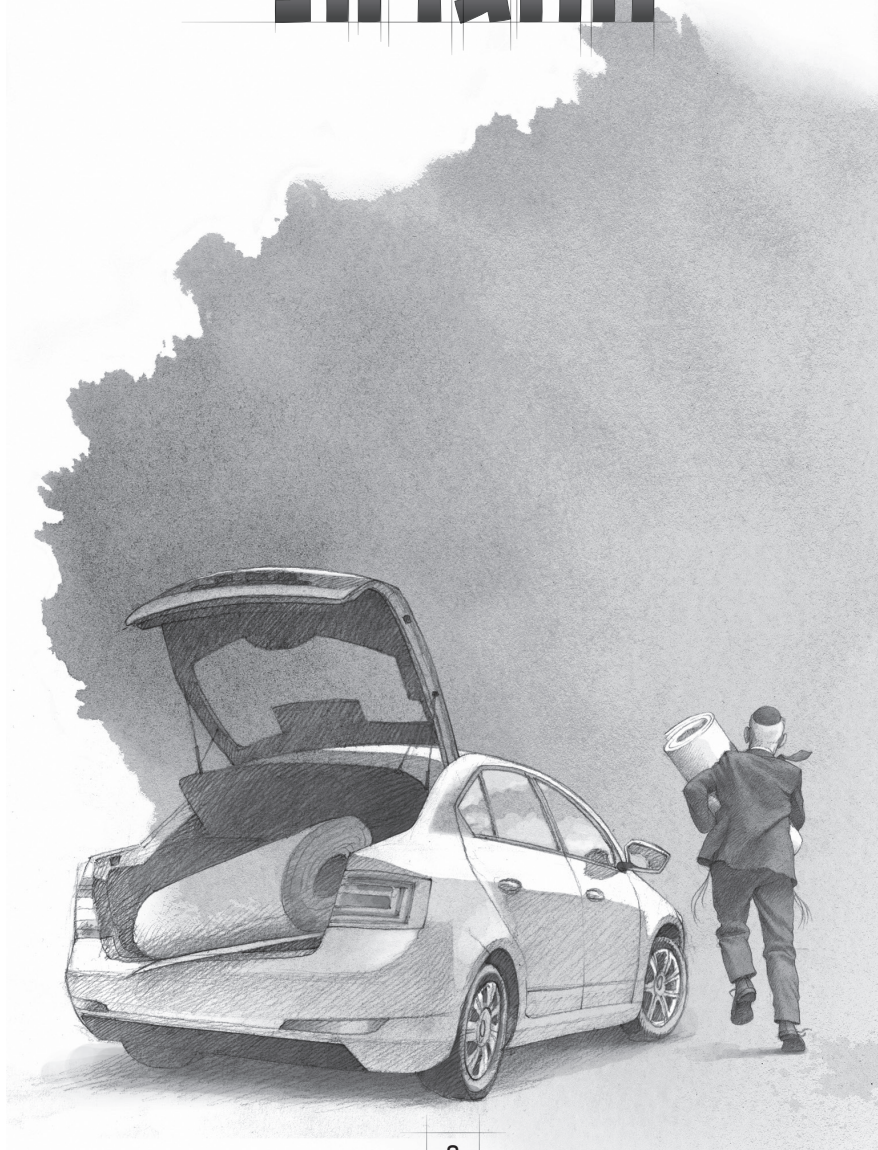

סיפור מן ההגדות

עבודה שמתבצעת כראוי, לא תמיד נראית לעין. אדם ששקוע בכורסתו המרופדת וספר מעניין בידו, לא מעלה על דעתו, בדרך כלל, כמה עמל ויזע הושקעו במסלול הארוך שהחל בשביבי רעיונות מעורפלים שנצנצו במוחו של המחבר והסתיים בתחנה הכמעט סופית, בה פרקה המשאית חבילות בשערי חנויות הספרים, כאשר בכל אחת מהן עשרים עותקים. הספרים סודרו על המדפים והמתינו בסבלנות ללקוחות שיחמדו אותם וישקעו בקריאתם בהנאה ועניין.

ישנם ספרים שאלמלא הקרנה של סייעתא דשמיא מיוחדת לא היו יוצאים לאור עולם. על גלגוליה של ההגדה של פסח שהופיעה בשנת תשס"ג, ניתן למלא ספר עב כרס, מרתק ומרגש. נכבד סופרים אחרים בכתיבת ספרים מעין אלה ונסתפק עתה בהצגת אפיזודה אחת בלבד.

במבט לאחור, ראינו שנתיים עמוסות עבודת פרך אינטנסיבית וברוכה שמילאה מאה שבועות ויותר. המאייר - אייר, הגרפיקאים - גררו את עכבריהם אל מול המסכים הצבעוניים, העורכים - ערכו את החומרים, והבודקים - בדקו היטב, כמעט כמו בבדיקת חמץ. הצוות חש תחושת שלימות והשלמה והמתח הלך וירד. הדמיה סופית של הספר המכונה 'העתק שמש' הופיעה אף היא לשמחתם של העוסקים במלאכה, וחשו באצבעותיהם את משק הספר האמיתי ההולך ומתרקם. השלב הבא בתור יהיה הדפסת ההגדה בפועל.

הרב ברוך צ'ייט, גם חכם וגם בעל ניסיון, השכיל להזמין מראש תור בכריכיה ("אתם נורמלים!? יש לנו עומס מעל הראש! תבואו אחרי פסח!"), השאיר אותי לבדי לנדנד לעובדי הדפוס ("לדעתי, צריך להפחית מהאדום, להוסיף צהוב וגם קצת כחול...") והלך לארגן מקום לעשרת אלפים ספרים באונייה המפליגה לאמריקה.

כרגיל, הספקנו להגיע בדיוק בדקה התשעים ותשע, כך שהספרים יגיעו לאמריקה, יפורקו מהאונייה ויופצו בחנויות הספרים שבועיים לפני החג הרלוונטי. איננו יכולים להרשות לעצמנו הפתעות בלתי צפויות, כי ההפלגה הבאה לאמריקה תצא לדרכה שבועיים לאחר מכן וחג הפסח הבא יחול בעוד שנה תמימה. בנוסף, כבר העברנו את התשלום עבור המשלוח. ברוך השם, סיימנו את ההדפסה

בזמן ובזה תם ונשלם חלקי במלאכה. מיהרתי לשים את פעמי אל הכולל, להתנצל בפני החברותא על האיחור.

באותה שעה, תוך כדי נהיגה במעלה כביש 443, שוחח ר' ברוך צ'ייט בטלפון עם המפיץ הראשי של ספרי יהדות באוסטרליה. "יש לי להציע לך הגדה חדשה. אני מבטיח לך שמעולם לא ראית משהו דומה לה! אני מודע לכך שמשלוח ספרים בדרך האוויר יקר מאוד, אבל אני אומר לך - זה שווה!"

"ר' ברוך, אני מאמין לך, אבל למרות זאת, הייתי רוצה לראות את ההגדה המדוברת לפני שאחליט סופית..."

"אוכל לשלוח לך דפים לדוגמה במייל..."

"יש לי פתרון טוב יותר. רעייתי נמצאת כעת בארץ, אבקש ממנה שתיכנס להציץ בהגדה והיא תחליט. אני אף פעם לא מעז להתווכח איתה, מה שהיא תחליט - מקובל עליי."

"מצוין! מחר בשעה ארבע אחר הצהריים ההגדות נכנסות לכריכיה. נראה לך שהיא תוכל להגיע לבית הדפוס לפני כן?"

למחרת היום בשעה אחת וחצי אחר הצהריים, הופיעה אשה נכבדה בשערי בית הדפוס בשכונה הירושלמית גבעת שאול. כל העובדים היו בהפסקת הצהריים שלהם, אך המטרה שלשמה הגיעה הגברת לא דרשה חיפושים רבים מדי.

הנה הן! עשרת אלפים הגדות, כבר תפורות, אך עדיין לא כרוכות, ממתינות לתורן להתעטף בכריכותיהן. היא נוטלת בידה אחת מהן ומעלעלת בה...

"הלו! גדי?"

כן, ר' ברוך, מה קורה?"

"לא תאמין! רגע לפני שההגדות נכנסו לכריכייה, אשה מאוסטרליה גילתה שסדר העמודים אינו נכון!"

"אתם תופרים עמודים באוסטרליה?"

"לא, לא משנה... הקטע 'לפיכך' עם החלק הראשון של ההלל עד הברכה שלאחריו, שמקומו בסוף 'מגיד' ולפני 'רחצה', מופיע לאחר 'צפון' ולפני 'ברך'!"

"נו... הפעם זה יהיה ליל אי-סדר..." - ניסיתי להתבדח בצורה לא הכי מוצלחת - "איך זה קרה?! הרי כל כך הרבה אנשים בדקו אותה... אתה מעוניין שאגיע?"

"לא! לא! אין צורך, תאמר פרק תהלים ותשב ללמוד... תלמד חזק!"

לפנות ערב (אחרי שקיבלו מספר שטרות מר' ברוך) החלו פועלי הכריכייה לפתוח את התפרים בחוברת ה'אי-סדר', בעזרת סכיני גילוח. עשרת אלפים עותקים... לילה ארוך לפניהם...

"הלו! ר' ברוך? איך מתקדם? אוכל לעזור במשהו?"

"אמרתי לך כבר, תלמד!"

"כבר לילה, סיימתי להיום... מה קורה שם?!"

"אהמממ... לא כל כך... חייבים להדפיס מחדש שני גיליונות בעייתיים, אבל יש כאן בדפוס עומס כבד, עוד מעט והרגוני... נראה לי שאסע לתל אביב, אני מכיר שם בעל בית דפוס שיסכים להדפיס עבורי עוד הלילה..."

"ומה עם לוחות הדפוס?"

"הם כבר אצלי בתא המטען."

בצהרי יום חמישי היו כל עשרת אלפי החוברות פתוחות ומוכנות לקליטת הדפים החלופיים. ברגע זה עצרה בחריקה מכונית 'סקודה' אפורה, עמוסה עד אפס מקום בגליונות טריים מבית הדפוס. ר' ברוך, בעיניים אדומות מעייפות, אך בפנים מביעות אופטימיות, זינק מהרכב ורץ לשוחח עם מפעיל הגיליוטינה שיתחיל בחיתוך הדפים.

נוהל חירום אמיתי הוכרז עם ערב. כל פועל שלשל לכיסו שטר כסף נוסף וקיבל לידו ערימת דפים תוצרת תל אביב. וכך היה סדר העבודה: כל חוברת נפתחת בעמוד 72, הגיליון הישן מובל אחר כבוד לגניזה ואת מקומו ממלא גיליון חדש, מעודכן ומתוקן. מיישרים את החוברת, מניחים אותה במקומה המיועד וממשיכים כך חוברת אחר חוברת - עשרת אלפים חוברות... רבבת גיליונות!

יום שישי.

הלו! ר' ברוך! איך מתקדמים?"

"כבר תופרים..."

"תופרים!?! השבת נכנסת בעוד מספר שעות. האונייה מפליגה ביום ראשון על הבוקר. וצריך עוד להדביק את החוברות ו'להלביש' את הכריכות... זה לא מציאותי, ר' ברוך! ההגדות לא יגיעו השנה לאמריקה, אז בשביל מה להשתגע?! עזוב, תגמור את העסק אחרי פסח..."

"כל זמן שהנר דולק - אפשר לתקן! נעשה השתדלות...
גוט שבת!"

עם צאת השבת החלו גלגלי התעשייה לצבור תאוצה ביתר שאת וביתר עוז, והמשיכו כך במשך כל הלילה. בבוקר התקשר ר' ברוך לחברת ההובלות, על מנת לבטל את המשאית שהזמין יומיים קודם לכן. עשרת אלפים עותקים היו מונחים, תפורים ומודבקים, אך עדיין ללא כריכות... לא הספקנו.

בצהרי היום היו ההגדות כרוכות וארוזות, אבל למי יש צורך
בהן כעת?

ר' ברוך החל בסדרת שיחות טלפון לחברות אחסנה
כדי למצוא מקום ראוי לגניזת ההגדות למשך כמעט שנה.
תוך כדי השיחות הוא שומע בטלפון צפצופי נדנדוד חוזרים
ונשנים. כשסוף סוף זכה הנודניק למענה - נשמע מתוך
השפופרת קול בעל מבטא תימני כבד:

"שלום! אני מדבר עם הרב ברוך חייט? מדברים מנמל
אשדוד, אנחנו מתנצלים, הייתה אצלנו בנמל שביתת
עובדים. האונייה שלכם תפליג מחר בבוקר. אתה מעוניין
להביא את הסחורה או לקבל פיצוי?"